



mulier instituut



Monitor sportuitgaven gemeenten

Een overzicht van de uitgaven in 2017

Remko van den Dool

Monitor sportuitgaven gemeenten

Een overzicht van de uitgaven in 2017

Met ondersteuning van het ministerie van VWS

Remko van den Dool

Mulier Instituut

sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht

+31 (0)30 721 02 20 | www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl | [@mulierinstituut](https://www.mulierinstituut.nl)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doelstelling en vraagstelling	7
1.3	Onderzoeksopzet	8
1.4	Leeswijzer	8
2.	Sportuitgaven gemeenten	9
2.1	Ontwikkeling in de tijd	9
2.2	Uitgaven gemeenten	10
2.3	Sport in relatie tot vrijetijdsuitgaven	11
2.4	Details van sportuitgaven	12
2.5	Verschillen in uitgaven tussen gemeenten	13
3.	Relatie sportuitgaven en kenmerken gemeenten	17
3.1	Relatie met sportdeelname	17
3.2	Relatie met bevolkingssamenstelling gemeenten	18
3.3	Relatie met lidmaatschap sportverenigingen	19
4.	Conclusies	21
	Referenties	23
	Bijlage 1. Bewerking financiële data gemeenten (IV3)	25
	Bijlage 2. Financiële categorieën	27
	Bijlage 3. Aanpassingen IV3 registratie per 2017	29

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Ongeveer 90 procent van de overheidsbestedingen aan sport, exclusief uitgaven aan bewegingsonderwijs, komt van gemeenten. Na de sporter zelf zijn gemeenten daarmee de belangrijkste financier van de sportsector (Hoekman, Straatmeijer & Breedveld, 2014). Deze dominantie is aanleiding om de uitgaven van gemeenten aan sport nader te onderzoeken om zo zicht te houden op de ontwikkelingen in de sportuitgaven van gemeenten en de implicaties hiervan voor de sportsector te kunnen duiden.

Het Mulier Instituut volgt vanaf 2015 de ontwikkelingen in de gemeentelijke uitgaven aan sport en rapporteert hier jaarlijks over. Het voorliggende rapport is de vierde rapportage in de reeks 'Monitor sportuitgaven gemeenten'. In het eerste rapport uit 2015 (Hoekman & Van den Dool, 2015) lag het accent, naast de ontwikkelingen in de periode 2010-2015, op de discrepantie tussen (aangekondigde) bezuinigingen en de daadwerkelijke uitgaven. In het tweede rapport was aandacht voor de periode 2010-2016. Daarnaast vergeleken we de sportuitgaven met het beeld dat gemeenteambtenaren hiervan hebben en de verschillen tussen begroting en realisatie (Van den Dool & Hoekman, 2017). In het voorlaatste rapport hebben we gekeken naar de relatie tussen de gemeentelijke sportuitgaven en de deelname aan sporttakken die een accommodatie nodig hebben. Dit vierde rapport heeft alleen betrekking op 2017. Een trendmatige vergelijking van 2017 met de periode 2010-2016 is door de aanpassingen in het registratiesysteem niet mogelijk (zie de bijlagen 2 en 3).

Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van de sportuitgaven van gemeenten, maken we gebruik van de IV3-data (informatie voor derden) van het CBS. Via Statline rapporteert het CBS met dezelfde data over de gemeentelijke uitgaven voor sport. Het CBS voert voor zijn eigen rapportage echter extra controles op de data uit. Dit betekent dat de uitkomsten later beschikbaar komen en details verloren gaan die we in dit rapport wel bespreken. Het kan zodoende zijn dat de gepresenteerde cijfers op onderdelen kleine afwijkingen vertonen ten opzichte van de data die CBS via Statline rapporteert. Nadere informatie over de verwerking van de IV3-data en de verschillen met de Statline-publicatie van het CBS zijn in bijlage 1 te vinden.

1.2 Doelstelling en vraagstelling

Het onderzoek heeft als doel om een gedetailleerd overzicht te geven in de gemeentelijke uitgaven aan sport voor het jaar 2017 en de implicaties voor de sportsector. Hiertoe zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Wat zijn de uitgaven aan sport in 2017 en hoe zijn deze samengesteld?
2. Welke verschillen bestaan tussen gemeenten?
3. Wat is de relatie tussen de kenmerken van een gemeente en de uitgaven aan sport?

1.3 Onderzoeksopzet

Voor de beantwoording van de vragen analyseren we de IV3-data van de gemeenten. Het CBS stelt deze gegevens vanaf 2010 voor analyse beschikbaar. Bij onze analyse kijken we vooral naar de posten Sportbeleid & activering (5.1) en Sportaccommodaties (5.2) waar gemeenten het merendeel van de sportuitgaven op boeken. In 2017 is het IV3-registratiesysteem aangepast. In de periode 2010-2016 zijn twee andere posten gehanteerd die vooral naar type accommodatie onderscheiden: 530 (Sport) en 531 (Groene sportvelden en terreinen). Hoewel de definitie van de twee sportposten samen in 2017 niet is aangepast, zijn de sportuitgaven vanwege andere aanpassingen in de registratie niet vergelijkbaar. De aanpassingen hebben vooral betrekking op de andere toerekening van de overhead. Het gevolg is dat de (netto) sportuitgaven ruim een tiende lager liggen dan voorheen.

In onze eerdere rapporten hebben we geen onderscheid naar de posten gemaakt (530 en 531). De uitsplitsing van de posten Sportbeleid en activering (5.1) en Sportaccommodatie (5.2) past meer bij de behoefte aan informatie van het veld. In dit rapport zullen we deze posten daarom wel beschrijven. We beschrijven ook de categorie Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7), met name vanwege het toenemend gebruik van de openbare ruimte voor sportbeoefening (Wezenberg-Hoenderkamp & Hoekman, 2016) en de interesse van gemeenten voor sport in de buitenruimte (Hoekman & Van der Maat, 2017).

Voor het leggen van een relatie tussen de uitgaven van een gemeente en de sportdeelname, koppelen we per gemeente de IV3-staten aan diverse databestanden (zie beschrijving in hoofdstuk 3).

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 presenteren we de uitkomsten van de analyse van de IV3-data van gemeenten op sportuitgaven. Voor hoofdstuk 3 gebruiken we externe gegevens om een relatie te leggen tussen (sport)kenmerken van een gemeente en de netto sportbestedingen. In het slothoofdstuk bespreken we kort enkele kernuitkomsten, geven we een beschouwing van de achtergronden en implicaties van de uitkomsten, en benoemen we aanknopingspunten voor vervolgonderzoek.

2. Sportuitgaven gemeenten

In dit hoofdstuk bespreken we de gemeentelijke sportuitgaven over 2017. In tegenstelling tot de eerdere rapporten kunnen we geen trends laten zien aangezien het registratiesysteem is aangepast.

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen, maken we gebruik van de zogenaamde IV3-data die alle gemeenten bij het CBS aanleveren. Dit is een systeem waarmee gemeenten voor een groot aantal gestandaardiseerde posten zowel de uitgaven als de inkomsten opgeven. Het grootste aandeel van de uitgaven aan sport boeken gemeenten op de posten Sportbeleid & activering (5.1) en Sportaccommodaties (5.2). Daarnaast komt een deel van de uitgaven voor sport op andere posten terecht zoals de uitgaven aan lichamelijke opvoeding op scholen. Vanwege het groeiende belang van sportdeelname in de openbare ruimte, besteden we in dit rapport ook aandacht aan de post Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7). Ook in deze post kunnen soms wat kosten voor sport opgenomen zijn.

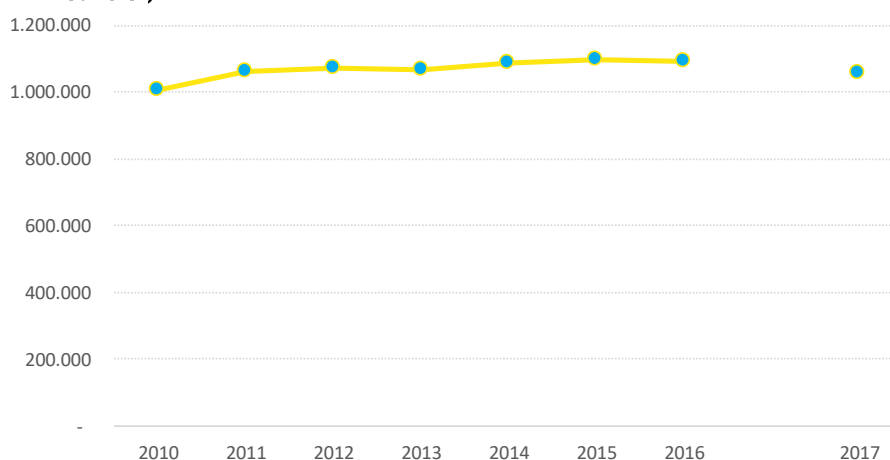
Elke begrotingspost in de IV3-data is naar onderliggende categorieën uit te splitsen, zoals rente, leningen, investeringen, uitbestedingen en loonuitgaven. We kunnen hierdoor voor bijvoorbeeld sportaccommodaties de kapitaallasten volgen. De gemeenten zijn echter vrij in hun keuze welke van de onderliggende categorieën zij benutten en hoe zij bijvoorbeeld afschrijven. Hierdoor ontstaan tussen gemeenten verschillen die de analyse compliceren.

2.1 Ontwikkeling in de tijd

Vanwege de overgang in 2017 naar een nieuw registratiesysteem, kunnen we de eerder beschreven reeks met de sportuitgaven van 2010-2016 niet meer vervolgen. Als alternatief hebben we met hulp van medewerkers van het CBS een schatting van de periode 2010-2016 gemaakt op basis van het nieuwe registratiesysteem. In bijlage 3 hebben we beschreven hoe deze tot stand is gekomen.

Uitgaande van de geschatte tijdreeks voor de periode 2010-2016 kunnen we in ieder geval concluderen dat de (netto) uitgaven in 2017 globaal op een vergelijkbaar niveau zijn gebleven (figuur 2.1).

Figuur 2.1 Gereconstrueerde netto sportuitgaven gemeenten in de periode 2010–2017 (in 1.000 euro's)



Bron: IV3-data CBS, 2010-2017. Bewerking: Mulier Instituut.

2.2 Uitgaven gemeenten

De uitgaven voor sport bedroegen in 2017 ruim 1 miljard euro (tabel 2.1a). Het grootste deel daarvan (71%) komt voor rekening van de post Sportaccommodaties (5.2), de rest voor Sportbeleid en activering (5.1). Sport maakt 1,6 procent uit van alle uitgaven van gemeenten in 2017. De baten bedragen 6 procent van de uitgaven voor Sportbeleid & activering en 32 procent van Sportaccommodaties. Bij de baten van Sportaccommodaties bestaat globaal twee derde uit huuropbrengsten. Het belang van sportdeelname in de openbare ruimte neemt de laatste jaren sterk toe. Daarom hebben we in de tabel ook de gegevens van de post Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7) opgenomen. De Nederlandse gemeenten gaven hiervoor in 2017 1,2 miljard euro uit (1,9% van gemeentelijke uitgaven).

Tabel 2.1a Uitgaven en inkomsten gemeenten (in euro's x 1.000) en het percentage van (netto) uitgaven van alle uitgaven van een gemeente in 2017

	Sport (totaal)	Sportbeleid en activering	Sport- accommodaties	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Lasten	1.428.327	323.858	1.104.469	1.358.432
Baten	372.567	21.300	351.267	130.949
Netto	1.055.760	302.558	753.202	1.227.483
% (netto) uitgaven	1,6	0,5	1,2	1,9

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Naast de netto uitgaven voor alle gemeenten in Nederland samen, hebben we ook de gemiddelde besteding per inwoner uitgerekend (tabel 2.1b). We hebben de besteding eerst per gemeente vastgesteld. Vervolgens hebben we het gemiddelde over alle gemeenten bepaald. De verhoudingen zijn daardoor niet vergelijkbaar met de voorgaande tabel. Voor deze bepaling hebben we gekozen omdat deze beter past bij de opsplitsingen verderop in het rapport. We zien dat per Nederlander 59 euro aan sport wordt uitgegeven en 75 euro aan Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Voor Sportbeleid en activering gaat het om 14 euro en voor Sportaccommodaties om 45 euro. Het gaat om gemiddelde bedragen. Dit betekent dat voor intensieve gebruikers van sporthallen het genoemde bedrag vele malen hoger uitvalt. Mensen die hoofdzakelijk in de openbare ruimte sporten en bewegen profiteren niet van de uitgaven aan sportaccommodaties. Zij hebben baat bij de uitgaven voor Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Onduidelijk is in welke mate zij hiervan profiteren omdat bij deze post behalve zaken als onderhoud van wandel- of hardlooppaadjes in een park, ook de kosten voor bijvoorbeeld onderhoud van rozenperkjes horen.

Tabel 2.1b Uitgaven en inkomsten gemeenten (in euro's per inwoner) en de gemiddelde van gemiddelden van Nederlandse gemeenten in 2017

	Sport (totaal)	Sportbeleid en activering	Sport accommodaties	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Lasten	79,1	15,3	63,8	82,3
Baten	20,3	1,2	19,0	7,7
Netto	58,8	14,1	44,8	74,7

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

2.3 Sport in relatie tot vrijetijdsuitgaven

Om de uitkomsten voor sport in perspectief te kunnen plaatsen, bezien we ook de ontwikkeling van de gemeentelijke uitgaven binnen het bredere vrijetijd domein. Daarbij bekijken we wat de positie is van sportuitgaven in de categorie vrijetijdsuitgaven van gemeenten (tabel 2.2). Deze vrijetijdsuitgaven betreffen behalve sport ook openbaar bibliotheekwerk, vormings- en ontwikkelingswerk, kunst, oudheidkunde/musea, natuurbescherming, openbaar groen/openluchtrecreatie en overige recreatieve voorzieningen (codes 5.x).

Het aandeel van vrijetijdsuitgaven in de netto uitgaven van de gemeenten was in 2017 6 procent. Binnen de vrijetijdsuitgaven van gemeenten zien we dat de uitgaven voor sport 27 procent zijn. Sport heeft dus een belangrijke positie binnen de vrijetijdsuitgaven van gemeenten. Dit zien we terug in de aandacht voor sport in collegeprogramma's (Hoekman & van der Bol, 2014) en in het belang dat inwoners volgens bevolkingsonderzoek hechten aan sportuitgaven van gemeenten (Hoekman & Tiessen-Raaphorst, 2014). Verder vinden burgers zwembaden belangrijke door de gemeente ondersteunde voorzieningen. Belangrijker dan voorzieningen zoals buurthuizen, schouwburgen, musea of parken (Bakker & Van der Werff, 2013).

Zoals we eerder in tabel 2.1b zagen, zijn de uitgaven voor de post Openbaar groen en (openlucht) recreatie belangrijker dan voor sport (32%). Cultuur komt op de derde plaats met 22 procent. Minder hoge uitgaven zijn er voor Media, Musea en Cultureel erfgoed.

Als we de begroting van 2018 met die van 2017 vergelijken, zien we een beperkte verschuiving ten gunste van Sportbeleid & activering en ten koste van Sportaccommodaties. De begrotingen¹ zijn doorgaans niet goed met de realisaties te vergelijken. Zeker voor sportvoorzieningen zijn er in de praktijk onverwachte uitgaven.

Tabel 2.2 Uitgaven gemeenten voor vrije tijd (posten 5.x) naar aandeel in de gemeentelijke (netto) uitgaven en binnen vrije tijd, in de periode 2017–2018 (in procenten)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Begroting 2018	% van vrije tijd (2017)
Sportbeleid en activering	0,5	0,5	0,6	8
Sportaccommodaties	1,2	1,3	1,2	19
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1,9	2,1	2,1	32
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1,3	1,6	1,6	22
Musea	0,4	0,3	0,4	7
Cultureel erfgoed	0,1	0,1	0,1	2
Media	0,6	0,7	0,7	10
Aandeel vrije tijd, totaal	6,0	6,6	6,7	100

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

¹ Begrotingen zoals opgesteld per 14/11 van het voorafgaande jaar.

2.4 Details van sportuitgaven

Om meer inzicht te krijgen in de sportuitgaven van gemeenten, hebben we een analyse verricht op de regels waarop gemeenten binnen de posten Sportbeleid en activering (5.1) en Sportaccommodaties (5.2) inkomsten en uitgaven boeken. De gemeenten gebruiken 37 categorieën om deze in hun administratie te verwerken (zie bijlage 2 voor een overzicht). Samengevat in een aantal groepen krijgen we meer inzicht in details van de uitgaven. De resultaten zijn in tabel 2.3 te vinden. De groepen zijn:

- *A: stimulering/beleid (5.1).* Kosten voor beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering (wellicht de helft voor buurtsportcoaches);
- *B: subsidie stimulering (5.1).* Subsidie voor sportverenigingen en individuen.
- *C: uitbesteding sportbeleid/stimulering (5.1).* Kosten voor de uitvoer van het sportbeleid door bijvoorbeeld een stichting die de sportdeelname van specifieke groepen probeert te stimuleren.
- *D: investeringen/afschrijvingen (5.2).* Kosten zoals afschrijvingen en de aankoop van grond voor nieuw te bouwen accommodaties.
- *E: interne exploitatie accommodaties (5.2).* Kosten/opbrengsten die samenhangen met de exploitatie van een accommodatie door een gemeente zoals huuropbrengsten, entreegelden, salarissen en de inhuur van onderhoudsbedrijven.
- *F: externe exploitatie accommodaties (5.2).* Exploitatie kan in handen van een bedrijf of stichting zijn die hiervoor subsidie krijgt. Daarnaast kan het gemeenschappelijke exploitatie door bijvoorbeeld een aantal gemeenten betreffen.
- *G: subsidie exploitatie accommodaties door clubs (5.1).*
- *H: Overig (5.1 & 5.2)*

De volgende tabel geeft inzicht in de omvang van de hiervoor gedefinieerde groepen.

Tabel 2.3 Onderverdeling (netto) uitgaven Nederlandse gemeenten naar posten in 2017, alle gemeenten, (gemiddelde per inwoner in euro's)

	Sportbeleid & activering	Sportaccommodaties
<i>Besteding sport per inwoner:</i>	14,1	44,8
A stimulering/beleid	4,5	
B subsidie stimulering	7,4	
C uitbesteding sportbeleid/stimulering (overheden/stichtingen)	1,5	
D investeringen/afschrijvingen		20,2
E interne exploitatie		11,5
F externe exploitatie		9,0
G subsidie exploitatie accommodaties door clubs		4,1
H overig	0,7	0,0

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

De gemeenten besteden gemiddeld 1,5 euro per inwoner aan uitbesteding van het sportbeleid, zoals bij specifieke stichtingen. Bijna 7,5 euro (€ 7,4) wordt besteed aan subsidies voor sportclubs (€ 3,4; niet in

tabel) en voor burgers om de drempel voor sport te verlagen (resterende € 4). Voor beleidsontwikkeling en uitvoering door gemeenteambtenaren is in 2017 4,5 euro besteed.

Zoals eerder beschreven maken de accommodaties 71 procent van de (netto) uitgaven voor sport in 2017 uit. Het belangrijkste onderdeel zijn de investeringen inclusief de afschrijvingen (€ 20,2 per inwoner). De exploitatiekosten zijn een fractie hoger als we zowel de interne als externe exploitatie bij elkaar optellen. Gemeenten besteden gemiddeld 11,5 euro aan interne exploitatie en 9 euro aan externe exploitatie. Daarbovenop komt een subsidie aan sportverenigingen die bedoeld is om de accommodatie van een vereniging te kunnen betalen (€ 4,1). Binnen een gemeente kan het beheer en onderhoud van een deel van de accommodaties bij een externe instelling zijn uitbesteed, terwijl een ander deel door de gemeente zelf wordt beheerd. Hierin bestaat veel diversiteit.

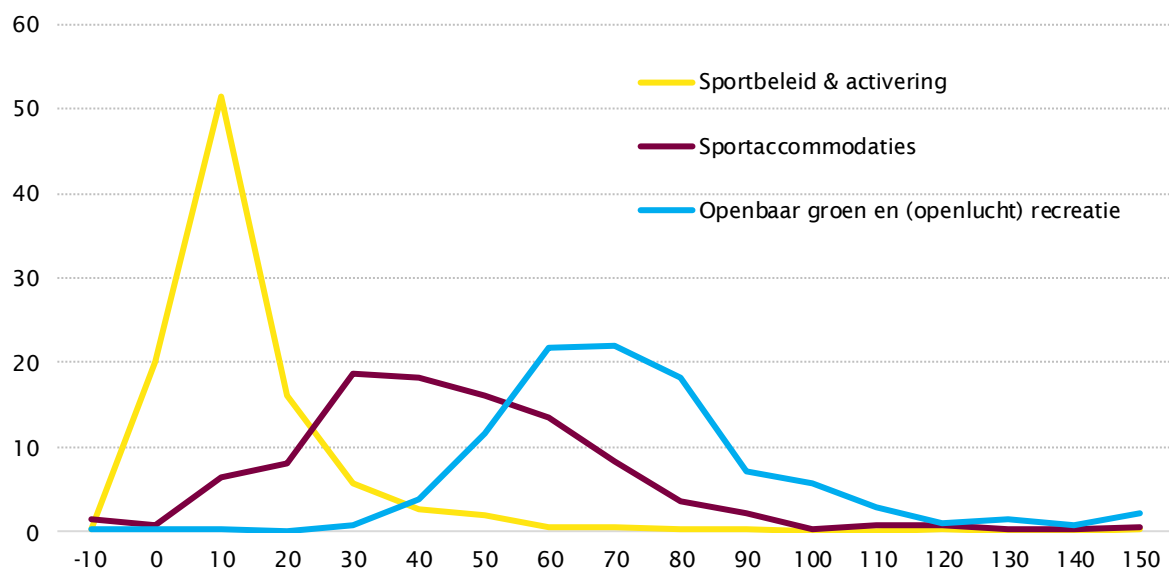
2.5 Verschillen in uitgaven tussen gemeenten

Naast de landelijke uitgaven en de financiële verantwoording van sport, hebben we de verschillen in uitgaven aan sport tussen de gemeenten bestudeerd. De beste vergelijking ontstaat door de gemiddelde uitgaven per inwoner te rapporteren. Daartoe geven we voor 2017 voor de drie onderzochte posten de spreiding voor alle gemeenten weer (figuur 2.2). Hieruit blijkt dat de verschillen in deze uitgaven vrij fors zijn. Zo geeft 28 procent van de gemeenten meer dan 15 euro per inwoner uit aan sportbeleid en activering (5.1), maar de helft van de gemeenten besteedt ongeveer 10 euro en een vijfde nog minder. 7 procent geeft meer dan 40 euro per inwoner uit.

De gemeenten gaven in 2017 per inwoner 45 euro aan sportaccommodaties uit. Een derde van de gemeenten (34%) zit rond 40-45 euro per inwoner. 9 procent van alle gemeenten geeft 10 euro of minder uit. 3 procent van de gemeenten geeft meer dan 100 euro per inwoner uit.

De gemeenten geven gemiddeld 75 euro per inwoner uit voor Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Bij deze post bestaat minder variatie: 69 procent geeft tussen de 60 en 90 euro per inwoner uit. 5 procent van de gemeenten geeft tot 40 euro aan deze post uit en eenzelfde percentage geeft 120 euro of meer uit.

Figuur 2.2 Gemiddelde uitgaven per inwoner (in euro's) voor sport (horizontaal) afgezet tegen het aantal gemeenten (verticaal) in 2017



Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 2.4 hebben we de gemiddelde uitgaven per inwoner vergeleken met de omvang van een gemeente. In 2017 gaven de gemeenten per inwoner gemiddeld 59,2 euro aan sport uit. Hoe meer inwoners gemeenten hebben, hoe meer zij aan sport uitgeven. Gemeenten met meer dan 100.000 inwoners besteden per inwoner het meest aan sport (€ 66 in 2017). Een verklaring voor dit verschil schuilt in de hogere (netto) uitgaven van gemeenten voor Sportbeleid en activering naarmate de steden groter uitvallen (van 12 tot 20 euro). Opmerkelijk is de vrij beperkte spreiding voor de uitgaven voor sportaccommodaties. Alleen de gemeenten met 50- tot 100.000 inwoners geven wat minder uit dan een gemiddelde gemeente (+ € 3). In ons rapport over 2016 (Van den Dool & Hoekman, 2018) zagen we juist dat grotere steden meer uitgaven aan accommodaties. We veronderstelden dat deze steden vaker duurdere voorzieningen hebben zoals een ijsbaan, atletiekbaan of meerdere zwembaden. Maar wellicht had dit van doen met een mogelijk hogere overhead (in grotere steden is het vaak complexer om accommodaties te realiseren). In tabel 2.5a en 2.5b bespreken we details van de uitgaven.

De uitgaven van kleinere gemeenten aan Openbaar groen en (openlucht) recreatie zijn het hoogst (€ 77). Naarmate het aantal inwoners van een gemeente toeneemt, zien we minder uitgaven voor deze post. De grootste gemeenten geven 69 euro per inwoner uit.

Tabel 2.4 Netto uitgaven Nederlandse gemeenten in 2017, alle Nederlandse gemeenten, (gemiddelde per inwoner in euro's)

	Sport (totaal)	Sportbeleid en activering	Sport accommodaties	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Totaal	58,8	14,1	44,8	74,7
< 20.000 inwoners	59,2	13,6	45,6	77,2
20.000 - 50.000	57,0	12,0	45,0	74,9
50.000 - 100.000	61,1	19,6	41,5	71,6
100.000 of meer	65,6	20,0	45,6	68,5

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

De eerder besproken specificatie van de posten geven we ook weer naar de omvang van de gemeenten (tabellen 2.5a en 2.5b). Eerst bespreken we de post Sportbeleid en activering (tabel 2.5a). Hoewel de uitgaven met het toenemen van de omvang van een gemeente wat toenemen, is er niet een specifiek onderdeel aan te wijzen dat dit zou kunnen verklaren. De beleidskosten zijn wat hoger voor grotere gemeenten en voor gemeenten vanaf 50.000 inwoners zijn de subsidies wat hoger. Opvallend is dat de subsidies in gemeenten met 20.000 tot 50.000 inwoners lager zijn dan in de overige gemeenten.

Voor de post Sportaccommodaties bestaat geen groot verschil naar de omvang van de gemeenten. We zien dat de kosten in gemeenten van 50.000 tot 100.000 wat lager uitvallen voor 2017 (tabel 2.5b). Dit houdt verband met lagere kosten voor interne exploitatie en voor exploitatiesubsidies voor sportverenigingen. De investeringen/afschrijvingen van accommodaties waren voor deze groep gemeenten juist hoger. De kleinste gemeenten kennen een laag bedrag per inwoner voor deze investeringen. Opvallend is dat zij veel subsidie aan sportverenigingen voor de exploitatie van accommodaties geven. De gemeenten met 20.000 tot 50.000 inwoners komen sterk overeen met het profiel voor Nederland als geheel. De grootste steden investeren iets meer dan gemiddeld en besteden minder geld aan externe exploitanten.

Tabel 2.5a Specifieke uitgaven voor *Sportbeleid en activering* naar omvang gemeenten 2017, alle gemeenten (gemiddelde per inwoner in euro's)

	Totaal	< 20.000	20.000 - 50.000	50.000 - 100.000	100.000 of meer
Totaal	14,1	13,6	12,0	19,6	20,0
Stimulering/beleid	4,5	3,3	4,1	7,1	7,2
Subsidie stimulering	7,4	8,1	6,0	9,5	9,7
Uitbesteding sportbeleid/stimulering	1,5	1,7	1,1	2,5	1,9
Overig sport	0,7	0,6	0,8	0,4	1,3

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Tabel 2.5b Specifieke uitgaven voor *Sportaccommodaties* naar omvang gemeenten in 2017, alle gemeenten (gemiddelde per inwoner in euro's)

	Totaal	< 20.000	20.000 - 50.000	50.000 - 100.000	100.000 of meer
Totaal	44,8	45,6	45,0	41,5	45,6
Investerings/afschrijvingen	20,2	16,9	20,4	26,0	22,3
Interne exploitatie	11,5	12,3	12,1	7,2	12,0
Externe exploitatie	9,0	9,9	8,9	7,9	7,3
Subsidie exploitatie door clubs	4,1	6,5	3,5	0,4	3,9
Overig sport	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

3. Relatie sportuitgaven en kenmerken gemeenten

In het vorige rapport (Van den Dool & Hoekman, 2018) hebben we gezocht naar de relatie tussen sportdeelname en (netto) uitgaven in de gemeenten. We stelden vast dat hoewel een dergelijke relatie impliciet verondersteld wordt, dit lastig is vast te stellen. Dit ondanks dat we in hoofdstuk 2 concludeerden dat een deel van de gemeentelijke sportuitgaven bedoeld is om de deelname aan sport te stimuleren. In dit hoofdstuk onderzoeken we of bepaalde eigenschappen van een gemeente een relatie hebben met de uitgaven aan sport door een gemeente. We kijken achtereenvolgens naar diverse vormen van sportdeelname, de samenstelling van de bevolking en naar het lidmaatschap van sportverenigingen in een gemeente.

3.1 Relatie met sportdeelname

De uitgaven van de gemeenten aan sport hebben we in drie groepen ingedeeld. Vervolgens hebben we, gebruikmakend van enquêtegegevens van het CBS/RIVM-onderzoek Leefstijl Monitor-aanvullend 2017, per gemeente de sportdeelname vastgesteld. We zijn uitgegaan van de sportdeelname vanaf 4 jaar. In tabel 3.1 zien we voor sportdeelname in het algemeen dat bij gemeenten die het minste uitgeven aan sport de (algemene) wekelijkse sportdeelname met 57 procent het hoogste is; voor de middengroep is dit 54 procent en voor de groep gemeenten die het meeste uitgeeft is dat 55 procent. Hoewel de verschillen niet groot zijn, lijken de uitkomsten contra-intuïtief. Ter verklaring veronderstellen we dat veel gemeenten bewust zijn van de relatief lage sportdeelname in hun gemeente en daar het beleid op aanpassen. Voor de uitsplitsing van de wekelijks beoefende sporten zien we een wisselend beeld en zijn de verschillen beperkt.

Tabel 3.1 Wekelijkse sportdeelname naar sporttype en netto sportuitgaven gemeenten in 2017 (% bevolking 4 jaar en ouder)

	Totaal (n=9.601)	Hoogste uitgaven (n=3.664)	Gemiddelde uitgaven (n=3.348)	Laagste uitgaven (n=2.334)
Sportdeelname algemeen	55,0	54,7	53,7	56,6
Veldsport	14,2	13,2	14,4	14,9
Zaalsport	8,1	8,5	8,4	7,4
Zwemmen	5,1	4,8	4,6	6,1
Fitness & aanverwanten	21,1	22,2	20,6	20,3
Duursport	19,8	19,6	19,3	20,5
Overige sporten	12,0	11,7	12,3	12,5

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017; IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Behalve naar de totale uitgaven aan sport, hebben we ook gekeken naar de specifieke categorieën die we in hoofdstuk 2 hebben besproken. Daaruit zijn geen noemenswaardige relaties te melden (niet in tabel).

3.2 Relatie met bevolkingssamenstelling gemeenten

Veel gemeenten hebben in hun sportbeleid accenten voor diverse doelgroepen zoals ouderen en mensen met een niet-Nederlandse etnische achtergrond. Op basis van CBS-gegevens over de bevolkingssamenstelling van gemeenten, hebben we de relatie met de (netto) sportuitgaven van gemeenten in kaart gebracht (tabel 3.2). De kenmerken huishoudsamenstelling, inkomen, opleiding en herkomst achtergrond laten geen verschillen zien naar de uitgaven aan sport. Jongeren, middeninkomens en mensen van middelbare leeftijd (35-54 jaar) laten een hogere sportdeelname zien in gemeenten waar het minst wordt uitgegeven. Voor hoger opgeleiden is de deelname daar juist wat lager.

Tabel 3.2 Wekelijkse sportdeelname naar kenmerken en netto sportuitgaven gemeenten in 2017 (% bevolking 4 jaar en ouder)

	Totaal (n=9.601)	Hoogste uitgaven (n=3.664)	Gemiddelde uitgaven (n=3.348)	Laagste uitgaven (n=2.334)
Totaal	55	55	54	57
Geslacht				
Man	57	58	55	58
Vrouw	53	52	53	55
Herkomst				
Oorspronkelijk Nederlands	56	56	55	58
Westerse achtergrond	52	51	51	54
Niet-westerse achtergrond	50	51	46	50
Leeftijd				
4-18 jaar	70	69	70	74
19-34 jaar	65	64	66	64
35-54 jaar	55	53	54	59
55 jaar of ouder	40	42	36	42
Huishoudenssamenstelling				
Eenpersoonshuishouden	47	49	43	46
Alleenstaande met kinderen	55	53	58	56
Paar	48	48	46	49
Paar met kinderen	63	62	62	65
Inkomen				
1 ^e /2 ^e kwintiel (laagste)	43	43	42	44
3 ^e kwintiel	54	52	52	58
4 ^e /5 ^e kwintiel (hoogste)	64	65	63	64
Opleiding (hoogst voltooid)				
Lager	43	42	43	44
Middelbaar	53	52	50	57
Hoger	69	70	70	66

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017; IV3-data CBS, 2017. bewerking: Mulier Instituut. Noot: *het aantal waarnemingen varieert per cel.*

3.3 Relatie met lidmaatschap sportverenigingen

NOC*NSF registreert het aantal leden van sportverenigingen per gemeente. Over de gegevens van 2017 konden we via de website van het RIVM beschikken. Deze gegevens hebben we gekoppeld aan de financiële uitgaven van de gemeenten in 2017. Net als bij de wekelijkse sportdeelname in het algemeen, zien we ook naar lidmaatschap dat gemeenten met de minste uitgaven het hoogste percentage leden hebben (29%; tabel 3.3). In de groep gemeenten met de hoogste uitgaven is gemiddeld 27 procent van de bevolking lid van een sportvereniging. Naar leeftijd zien we dit patroon terug voor alle leeftijdsgroepen.

Tabel 3.3 Lidmaatschap sportclub naar netto sportuitgaven gemeenten in 2017, alle gemeenten (in procenten)

	Totaal (n=397)	Hoogste uitgaven (n=124)	Gemiddelde uitgaven (n=125)	Laagste uitgaven (n=124)
Alle leden	28	27	28	29
Leden 0-10 jaar	30	29	30	30
Leden 10-25 jaar	50	48	50	51
Leden 25-45 jaar	26	25	26	27
Leden 45-65 jaar	23	22	23	25
Leden 65-plus	17	16	16	18

Bron: Ledentalrapportages NOC*NSF per gemeente verkregen via www.volksgezondheidenzorg.info; IV3-data CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Zoals we in hoofdstuk 2 hebben gezien, geven gemeenten gemiddeld 7,4 euro per inwoner uit aan (sport)subsidies. De helft hiervan is voor sportverenigingen (€ 3,4). De meerderheid van de gemeenten geeft overigens geen subsidie aan sportverenigingen (60%; niet in tabel). Van de gemeenten met uitgaven hiervoor komt het gros voor rekening van 24 gemeenten. Een relatie tussen de subsidiebestedingen en het percentage leden in die gemeenten is er niet (niet in tabel).

4. Conclusies

In dit vierde rapport van de Monitor sportuitgaven gemeenten is een overzicht gegeven van de sportuitgaven van gemeenten. Aanvullend is aandacht besteed aan de relatie tussen sport- en bevolkingskenmerken van een gemeente en de sportuitgaven. In tegenstelling tot de eerdere rapportages kunnen we door een aangepast registratiesysteem de uitgaven niet met de voorgaande jaren vergelijken.

In 2017 hebben de gemeenten (netto) ruim 1 miljard euro aan sport uitgegeven (1.056 miljoen). Dit betreft 1,6 procent van alle uitgaven van de gemeenten. De (netto) uitgaven aan de post Accommodaties maken 71 procent van de sportuitgaven uit (753 miljoen). Voor de post Sportbeleid en activering geven gemeenten 303 miljoen euro uit (29%). Per inwoner geven de gemeenten in 2017 gemiddeld 59 euro aan sport uit. Als we sport met andere gemeentelijke bestedingen voor de vrije tijd vergelijken, dan zien we dat Openbaar groen en (openlucht) recreatie 1,9 procent van de uitgaven uitmaakt. De uitgaven hiervoor liggen dus wat hoger dan voor de sport. Het openbaar groen is voor sport relevant gezien de sterke groei van sport in de openbare ruimte.

Van de 14 euro die gemiddeld per inwoner door de gemeenten voor de post Sportbeleid en activering wordt uitgegeven, is de helft bestemd voor subsidies aan individuen en sportclubs. Van de 45 euro per inwoner voor de post Accommodaties is bijna de helft uitgegeven aan investeringen/afschrijvingen (20 euro). Daarnaast is 20,5 euro besteed aan de exploitatie van voorzieningen, zowel intern als extern. De resterende 4 euro is uitgegeven aan exploitatiesubsidies voor sportverenigingen. Van de 59 euro per inwoner die de gemeenten aan sport uitgeven, komen de meeste uitgaven ten goede aan de bestaande sporters en de sportinfrastructuur. Dit betreft ook een deel van de kosten van de post Sportbeleid en activering.

Naar omvang van de gemeenten zien we vooral een verschil in de post Sportbeleid en activering. Gemeenten die meer dan 50.000 inwoners hebben, geven daar zo'n 7 euro meer aan uit dan kleinere gemeenten. Voor de post Accommodaties valt op dat de uitgaven per inwoner voor gemeenten van 50.000- tot 100.000 inwoners 3 euro lager uitvallen dan voor de andere gemeenten. Per saldo, door de twee posten samen te nemen, zien we dat de grootste steden per inwoner het meest aan sport uitgeven. In onze eerdere rapporten stelden we dat ook vast.

Als we de sportuitgaven vergelijken met de sportdeelname in de gemeenten, zien we dat in gemeenten waar de uitgaven wat lager uitvallen de wekelijkse sportdeelname wat hoger is. Mogelijk zijn de gemeenten bewust van de lagere sportdeelname en geven zij daardoor meer aan sport uit. Voor het lidmaatschap van sportverenigingen zien we een vergelijkbare relatie, zij het dat de verschillen kleiner zijn: in gemeenten met de laagste uitgaven is een (marginaal) groter percentage lid van een sportclub. In het rapport over het voorgaande jaar (Van den Dool & Hoekman, 2018) zijn we dieper ingegaan op de relatie tussen sportdeelname en sportuitgaven door gemeenten. In dat rapport stelden we, met een ander databestand, vast dat dit lastig aan te tonen is, te meer omdat het om een zwakke relatie gaat.

Referenties

Bakker, S. & Werff, H. van der (2013). Beleid, eigendom, beheer en exploitatie. In: H. van der Werff & K. Breedveld (Reds.). *Zwemmen in Nederland. De zwemsport in al zijn facetten nader belicht*. (p.182-200). Utrecht/Nieuwegein: Mulier Instituut/Arko Sports Media.

Dool, R. van den (2017). *Ontwikkeling sportdeelname naar sporttakken* (factsheet 2017/14). Utrecht: Mulier Instituut.

Dool, R. van den & Hoekman, R. (2017). *Gemeentelijke uitgaven aan sport. Een overzicht van de ontwikkelingen (2010-2016)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Dool, R. van den & Hoekman, R. (2018). *Gemeentelijke uitgaven aan sport. Een overzicht van de ontwikkelingen (2010-2017)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hoekman, R. & Bol, P. van der (2014). *Sport in collegeprogramma's 2014: van armoedebeleid tot zelfredzaamheid*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hoekman, R., Straatmeijer, J. & Breedveld, K. (2014). *Voorstudie financiële aspecten van sport*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hoekman, R. & Tiessen-Raaphorst, A. (2014). *Sport en GR2014. Burgers over lokale sportstandpunten en sportbeleid* (factsheet). Utrecht/Den Haag: Mulier Instituut/Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Hoekman, R. & Dool, R. van den (2015). *Gemeentelijke uitgaven aan sport. Een overzicht van de ontwikkelingen (2010-2015)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hoekman, R. & Maat, K. van der (2017). *Monitor Lokaal Sportbeleid 2016: faciliteren, activeren en inspireren*. Utrecht: Mulier Instituut.

Wezenberg-Hoenderkamp, K. & Hoekman, R. (2016). Sportaccommodaties in de toekomst. In: H. Van der Poel, K. Wezenberg-Hoenderkamp & R. Hoekman (Reds.). *Sportaccommodaties in Nederland. Kaarten en kengetallen*. (p.312-345). Utrecht/Nieuwegein: Mulier Instituut/Arko Sports Media.

Bijlage 1. Bewerking financiële data gemeenten (IV3)

Gemeenten en andere overheden, zoals provincies en waterschappen, zijn verplicht om hun uitgaven en inkomsten te verantwoorden. Zij vullen daartoe een gestandaardiseerd formulier in. Het Centraal Bureau van de Statistiek verzamelt deze gegevens en stelt deze aan derden voor analyses ter beschikking. De gegevens staan bekend als IV3-data (Informatie voor derden).

Voor deze rapportage gebruiken wij de cijfers van de jaarrekeningen van de gemeenten. Deze komen rond juni beschikbaar na goedkeuring door de gemeenteraad. Begin juli leveren de gemeenten de gegevens in eerste instantie aan. Vervolgens volgt aan het eind van de zomer een tweede gelegenheid om eventuele fouten te corrigeren. Het Mulier Instituut downloadt de gegevens van de tweede ronde. Het CBS biedt de data via een website aan. Naast de jaarrekeningen downloaden we ook de begroting van het lopende jaar. Deze geven we ook in het rapport weer. Dit betreft de stand per 14/11 van het voorafgaande jaar.

De gemeenten leveren gegevens voor elke functie aan. Voorbeelden van functies zijn: sport, stedenbouw en openbaar bestuur. Binnen deze functies verantwoorden zij vervolgens financiële categorieën zoals subsidies, rente-uitgaven, lonen en inkoop. Bij vrijwel elke categorie worden uitgaven en inkomsten onderscheiden.

Gemeenten leveren soms geen gegevens aan. Per jaar betreft dit slechts enkele gemeenten. Soms hangt het niet aanleveren samen met een fusie met een andere gemeente. Het gevolg is dat het totaalbedrag aan uitgaven marginaal lager uitvalt dan het in werkelijkheid zal zijn. In de loop der tijd zijn gemeenten gefuseerd. De verdwenen gemeenten komen uiteraard niet meer in dit rapport terug in de jaarcijfers van na de fusie. Voor de jaren dat zij nog wel bestonden, tellen deze gemeenten gewoon mee. Nieuwgevormde gemeenten tellen ook mee in de jaarcijfers. Soms gaan kleinere gemeenten op in grotere gemeenten. Hierdoor wijzigen de grotere gemeenten enigszins qua samenstelling.

Het CBS publiceert op Statline ook informatie uit de IV3-data. Voor hun publicaties zoeken zij naar inconsistenties in de data en vragen bij de gemeenten onduidelijkheden na. Netto heeft dat tot gevolg dat de jaaruitgaven 2 miljard euro lager uitvallen, ofwel 4 procent (voor 2013 62,650 vs 60,356 miljard). Na een eerste correctieronde publiceren zij in december, na het verslagjaar, de voorlopige cijfers. De definitieve cijfers komen op Statline in december van het jaar erop. Voor sport is het in 2013 gevonden verschil relatief kleiner (< 1%; 1,190 miljard vs. 1,182 miljard). De correcties die het CBS doorvoert, zijn niet voor derden beschikbaar. Daarnaast publiceert het CBS geen gegevens naar gemeenten en nemen zij een groot deel van de functies en financiële categorieën samen waardoor andere samenvoegingen niet meer mogelijk zijn. Mede omdat de definitieve cijfers ruim een jaar later beschikbaar zijn, hebben wij gekozen om de ongecorrigeerde data te publiceren. Dit betekent dat met name op gemeentelijk niveau de uitkomsten minder betrouwbaar zijn. Dit heeft dan vooral betrekking op het aandeel sportuitgaven in de totale uitgaven, aangezien de sportuitgaven zelf nauwelijks door het CBS worden gecorrigeerd.

De cijfers vanaf 2017 (realisatie en begroting) zijn door een nieuwe opzet van de verantwoording niet meer goed te vergelijken met de cijfers van de periode 2010-2016 (zie verder bijlage 3).

Bijlage 2. Financiële categorieën

In deze tabel staan de voor sportposten 5.1 en 5.2 gebruikte coderingen vanaf 2017. Tussen haakjes is aangegeven welke typen sportuitgaven/inkomsten hierbij waarschijnlijk horen. Voor de analyse zijn deze categorieën in enkele hoofdgroepen ingedeeld die voor de rapportage zijn gebruikt.

Tabel b2.1 Gebruikte coderingen voor sport (5.1 en 5.2) vanaf 2017 (L zijn lasten, B baten)

	Sportbeleid & activering (5.1)	Sportaccommodatie (5.2)
1 Salarissen en sociale lasten (in dienst gemeente)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
2. Belastingen		
2.1 Belastingen (L, vooral voor accommodaties)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
2.2.1 Belastingen op producenten (B)	Stimulering/beleid	Overig
2.2.2 Belastingen op huishoudens (B)	Stimulering/beleid	Overig
3 Goederen en diensten		
3.1 Grond (B-L, marginaal)	Stimulering/beleid	Investering/afschrijving
3.2 Duurzame goederen (B-L, aanschaf sportmateriaal)	Stimulering/beleid	Investering/afschrijving
3.3 Pachten (B-L, baten van grond sportterreinen)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.4.1 Sociale uitkeringen in natura (L, marginaal)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.4.2 Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura (B, marginaal)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.5.1 Ingeleend personeel (L, personeel tijdelijk inhuren)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.5.2 Uitgeleend personeel (B)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.6 Huren (B, opbrengst accommodaties)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.7 Leges en andere rechten (B, vooral accommodaties)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
3.8 Overige goederen en diensten (L5.1 mogelijk voor Buurtsportcoach; L5.2 uitbesteed onderhoud; B entreegelden)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
4 Overdrachten		
4.1.1 Sociale uitkeringen in geld (L, marginaal)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
4.1.2 Verhaal sociale uitkeringen in geld (B, marginaal)	Stimulering/beleid	Exploitatie intern
4.2 Subsidies (L5.1, voor sportverenigingen; L5.2 voor exploitatie door derden zoals stichting)	Subsidie stimulering	Exploitatie extern
4.3.1 Inkomensoverdracht - Rijk (B-L, marginaal)	Uitbesteding sportbeleid	Overig
4.3.2 Inkomensoverdracht - gemeenten (B-L; samenwerking van gemeenten, maar niet als 4.3.3)	Uitbesteding sportbeleid	Exploitatie extern
4.3.3 Inkomensoverdracht - gemeenschappelijke regelingen (B-L5.1 regionaal sportbeleid; L5.2 gezamenlijk beheer accommodatie)	Uitbesteding sportbeleid	Exploitatie extern

Tabel b2.1 Vervolg – Gebruikte coderingen voor sport (5.1 en 5.2) vanaf 2017 (L zijn lasten, B baten)

	Sportbeleid & activering (5.1)	Sportaccommodatie (5.2)
4.3.4 Inkomensoverdracht - provincies (B-L, marginaal)	Uitbesteding sportbeleid	Exploitatie extern
4.3.5 Inkomensoverdracht - waterschappen (B-L, marginaal)	Uitbesteding sportbeleid	Exploitatie extern
4.3.6 Inkomensoverdracht - ov overheden (B-L5.1 uitvoering stimulerend door sportstichtingen)	Uitbesteding sportbeleid	Exploitatie extern
4.3.7 Inkomensoverdracht - Europese Unie (B-L, voor 5.2)	Uitbesteding sportbeleid	Subsidie clubs
4.3.8 Inkomensoverdracht - overig instellingen en personen (L5.1 reductie sportkosten individuen, L5.2 subsidie voor exploitatie accommodaties door clubs; B eigen bijdrage)	Uitbesteding sportbeleid	Subsidie clubs
4.3.9 Inkomensoverdracht - onverdeeld (B-L, marginaal)	Overig	Overig
4.4.1 Kapitaaloverdracht - Rijk (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.2 Kapitaaloverdracht - gemeenten (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.3 Kapitaaloverdracht - gemeenschappelijke regelingen (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.4 Kapitaaloverdracht - provincies (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.5 Kapitaaloverdracht - waterschappen (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.6 Kapitaaloverdracht - ov overheden (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.7 Kapitaaloverdracht - Europese Unie (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.8 Kapitaaloverdracht - overige instellingen en personen (B-L, commerciële sportbeheerder)	Overig	Investering/afschrijving
4.4.9 Kapitaaloverdracht - onverdeeld (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
5.1 Rente (B-L, relevant voor 5.2)	Overig	Investering/afschrijving
5.2 Dividenden en winsten (B, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
6.1 Financiële transacties (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
7 Mutaties en afschrijvingen		
7.1 Mutatie reserves (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
7.2 Mutatie voorzieningen (B-L, marginaal)	Overig	Investering/afschrijving
7.3 Afschrijvingen (L van accommodaties)	Overig	Investering/afschrijving
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente (B-L, voor 5.2)	Overig	Investering/afschrijving
7.5 Overige verrekeningen (B-L, veranderen status activa/passiva)	Overig	Exploitatie intern

Bijlage 3. Aanpassingen IV3 registratie per 2017

In het IV3-registratiesysteem is de overhead met ingang van 2017 op een andere manier berekend. Dit heeft tot gevolg dat de (netto) uitgaven van de diverse posten zoals sport over het algemeen wat lager uitvallen. Een andere aanpassing betreft de definitie van de twee posten voor sport. Vanaf 2017 is gekozen voor sportstimulering en voor accommodaties. Voor 2017 betrof het onderscheid de vorm van de sport (wel of niet op een veld).

Reconstructie bestaande trend op basis van uitgangspunten uit 2017

Vanuit de behoefte om de bestaande trend te vervolgen, hebben we de trenddata van de periode 2010-2016 aan het (lagere) niveau van 2017 proberen aan te passen. Bij deze aanpassing hebben we advies gekregen van medewerkers van het CBS. We bewerken alleen de *sportuitgaven*.

Het uitgangspunt is dat een groot deel van de kosten voor de lonen en overige verrekeningen die voorheen onder sport geboekt zijn, vanaf 2017 aan de overhead toevalt. Het betreft de loonkosten en het geschatte loonaandeel in de categorie 'Overige verrekeningen van kostenplaatsen'. De schatting voor de laatste categorie is 60 procent (dit is een aanname). Van de som van deze twee categorieën trekken we de loonkosten van 2017 af (de categorie overige verrekening ontbreekt voor 2017). Het bedrag dat overblijft voor de jaren 2010-2016 wordt via de lonen aan sport toegerekend. Het aandeel hiervan in de uitgaven vormt een percentage van circa 5 procent. Het percentage verschilt per jaar, maar we houden 5 procent als voorbeeld aan. Hier komen de bijbehorende overheadskosten aan intermediairverbruik bij. Deze bedragen vormen een kwart van het eerder genoemde percentage. De correctie komt daardoor op 6,3 procent uit ($5 + 1,3$). Voor het effect van de investeringen op de overhead is de verwachting dat deze 0,3 procent correctie vraagt. De totale correctie komt dan op 6,6 procent van de sportuitgaven uit. Aldus ontstaat een gecorrigeerde schatting van de uitgaven aan sport. Door vervolgens de baten op te tellen, komen de netto uitgaven voor de periode 2010-2016 op 88 tot 92 procent van de in eerdere rapporten vermelde bedragen uit (zie figuur 2.1).

